

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Bien et mon droit.

DONDERDAG, 3 AUGUSTUS.

AMSTERDAM, 2 Augustus

Diese COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5.00; voor de buiten-landen f 6.00; franko door het geheele Rijk. Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

Advertentien van Zes regels en daar beneden worden tegen f 1.00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelrecht betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

Gisteren heeft de Tweede Kamer de beraadslaging geopend over art. 70, waarbij bepaald wordt de Indische bevolking te laten onder de onmiddellijke leiding van hare eigene hoofden, onder toezicht van regeringswege. Daarop waren drie amendementen voorgesteld, die men achter in het beknopt verslag zal vinden. Slechts één daarvan, dat van den heer Baud, werd aangenomen. De twee overige, het eene van den heer van Hoëvell, het andere van den heer Thorbecke, werden verworpen. De discussie leverde weinig belangrijks op. Alleen stippen wij aan, wat de heer Rochussen van de beraadslaging over dit reglement zeide in zijne redevoering, die wel iets heeft van een *discours-ministre*, zoo als de Franschen dat noemen. Hij merkt op dat er meer en meer toenadering bestaat tusschen de vroeger zoo zeer tegenover elkander staande stelsels en stellingen. Hij constateert die eerlijke wederzijdsche samenwerking, die het blijk geeft van den loyalen en onbevangen zin der Nederlandsche volksvertegenwoordiging.

Na art. 70 werden nu behandeld en aangenomen de uitgestelde artikelen 55 en 60. Het eerste wordt aangenomen zonder stemming. Maar over het tweede wordt breedvoerig beraadslaagd. Daar is sprake van heerendiensten. De heer Sloet verlangt de heerendiensten, aan inlandsche hoofden te presteeren, niet meer verplichtend te maken. Hij stelt te dien einde een amendement voor. Daarover, alsmede over de heerendiensten, ontstaat eene wijdoopige discussie. Naar aanleiding van eene aanmerking des heeren Thorbecke, dat de heerendiensten niet kunnen worden gevorderd in het algemeen belang, maar omdat de Souverein daartoe recht heeft, stelt de heer Sloet nog een ander amendement voor, waarbij hij de woorden *algemeen belang* uit het artikel wil hebben geligt. Dat amendement wordt verworpen, terwijl het andere wordt aangenomen.

Nadat ook art. 71 zonder stemming was goedgekeurd, zijn de beraadslagingen tot heden verdaagd.

De laatste vijfjarige tijdingen uit Madrid zijn van den 26 Julij j. l. Het koninkrijk Spanje is door eene correspondentie van de *Independence Belge*. Zij brengen ons eene proklamatie van de Koningin Isabella, en een besluit, waarbij de kroon in Spanje gevestigd is, en dat de kroon, groote stap noodig is, om het verloren territorium te herwinnen. De Koningin, in hare proklamatie, verzaakt haar voorleden, voor zoo ver dat verbonden is aan de jongste vijandigheden. Zij beklaagt zich het slagtoffer te zijn van een misverstand tusschen haar en het volk, maar voornamelijk was de *waarheid* tot haar niet doorgedrongen, of zij was bereidvaardig de waarheden te geven voor de volksoverheden. Zij vertrouwt zich geheel aan het volk toe, zij zal spoedig de Cortes bijeenroepen, en inmiddels geeft zij al haar vertrouwen aan Espartero, met wiens bevelen zij volkomen instemt.

Het koninkrijk besluit, dat aan de proklamatie is toegevoegd, nog duidelijker. Al de dienaren der kroon, die onlangs verbannen, en van hunne waardigheids titels ontzet zijn, worden terug geroepen en hunne vorige graden en regten hersteld. Maar er wordt expresselijk de gelegenheid geopend, om de jongste misdaden in staat van beschuldiging te stellen en te verwerpen.

Als de Kroon tot zulke daden gedwongen wordt, dan zal de toestand al zeer dreigend zijn.

Proklamatie en besluit waren te Madrid met blijdschap ontvangen.

De Koningin-moeder was nog op het paleis, en het volk bleef tegen haar een verblijd.

Talrijke troepen zijn in aantocht op Madrid, waar de barriaden nog alle van wapenen en geschut waren belevend.

Men had te Madrid de hoop, dat O'Donnell en de andere legerhoofden zich met Espartero met Espartero, wat Espartero met Espartero.

Een telegrafische depêche van den Franschen Minister meldt, dat Espartero den 29 te Madrid was aangekomen,

en dat de toestand verbeterd was. Hoe en waarin verbeterd? Dit wordt niet gezegd.

Men schrijft ons uit Utrecht: »In voornamelijkheid alhier wordt verhaald, dat ons ministerie beraadslaagt over eene bepaalde keuze te doen tusschen de partij van *Rusland* en die der geallieerde mogendheden. Men voegt er bij, dat de keuze van *Pruissen*, zoo zij al niet de onze zoude beslissen, dan toch ten minste van grooten invloed zoude zijn.

Wij aarzelen niet om dit bericht op te nemen, al is het dat wij geen oogenblik kunnen geloof hechten aan het verhaal. Wij betwijfelen niet, dat in voornamelijkheid Utrecht wordt besproken, wat onze geachte correspondent ons schrijft. En daarom geven wij daaraan openbaarheid, om door de openbaarheid de kans af te snijden, dat iemand zich verontruste over hetgeen zoo al kan worden bepraat. Het is onmogelijk dat ons ministerie er aan denkt om uit de neutraliteit te treden. Er is niets in onzen toestand, dat ons het partij kiezen tusschen de strijdende mogendheden kan aanbevelen; terwijl integendeel alles samenloopt om ons bij de stiipste onzijdigheid te doen blijven. Het ministerie heeft zich overigens te luide daaromtrent verklaard, dan dat deswege bij iemand eenige twijfel bestaan kan.

Hoe er bij ons te lande tegen de Katholieken strijd wordt gevoerd door sommige organen der geheime genootschappen, dat is bekend. Daarom evenwel mag het niet overbodig worden geacht, dat nu en dan nieuwe proeven worden gegeven van de wapenen, die daarin tegen de Kerk worden gesmeed, of althans, zoo zij elders gemaakt zijn, daar bij voortaan worden gebruikt. De *Waaikaamheid*, die met de *Fakkels* wedijvert, om in dien strijd zoo laag mogelijk af te dalen, de *Waaikaamheid* heeft dezer dagen *con amore* gegeven eenige *Uittreksels uit den kleine(n) Jezuitische(n) woorden-tolk. Laatste, veel verbeterde en vermeerderde uitgave.* Dien woorden-tolk te qualificeeren is onmogelijk. Een paar voorbeelden daaruit aangehaald, zeggen meer dan wij doen kunnen.

Op het woord *VERNEDEREN* geeft de Jezuiten-tolk de volgende aantekening:

»Wie zich zelf zal vernederen, die zal verhoogd worden. Zoo lezen wij bij Matth. XXIII: 12. Het is een voorschrift des Evangelies, dat de Jezuiten altijd en overal in praktijk hebben gebracht. De Pausen die zich noemen de *dienaren der dienaren Gods*, hebben eene drie dubbele kroon op hun hoofd zien plaatsen, en de Jezuiten, die zich vroeger vernederden om als lammeren verkleed stilletens binnen te sluipen, zijn heden grootelijks meester van den lande. Als het zoo gezegd voortgaat, zullen de Jezuiten wel de wetten aan de Protestanten stellen. Heerlijk en bemiddelend vooruitzicht voor PROTESTANTEN. ONGEMOED zullen zij worden gekookt en gebraden ad majorem Dei gloriam. Voor de variatie zullen NAAST PROTESTANTEN OOK JODEN WORDEN GEROOFT tot grooter ere Gods.

Het tweede voorbeeld dat wij aanhalen is korter, maar niet minder beteekenend; het is eene aantekening op het woord *LIEFDE*. Wij schrijven letterlijk af:

»LIEFDE. Zie op het woord *vernederen*.

Wij zouden daarmee kunnen eindigen. Nogtans, het is nuttig te zien hoe in dien *kleinen Jezuiten-tolk* de polemiek, die zich aan zulke wapenen bezoedelt, wordt genoemd »een wettelijk verzet tegen Roomschen toelag om andersdenkenden in hunne regten en belangen te krenken.» Bij het woord *ONVERDRAAGZAAMHEID* wordt het volgende geschreven: Zij heeft bepaald dan plaats als Protestanten voor recht en wet ijveren, en zich op wettelijken weg verzetten tegen roomschen toelag, om andersdenkenden in hun wettig gewaarborgde regten en belangen te krenken.

Zoodat de *Jezuiten-tolk* en de *Waaikaamheid*, als zij schrijven, gelijk in de boven aangegevene exemplaren is geschied, slechts een *wettelijk verzet* doen tegen den Roomschen toelag om de Protestanten in hunne regten en belangen te krenken. Zeker is er veel onbeschaamdheid noodig om uittrek-

sels uit den *Jezuiten-tolk* te leveren, als de twee eerste door ons medegedeelde aanhalingen. Het komt ons nogtans voor, dat de onbeschaamdheid nog veel groter moet zijn, om zulk schrijven te durven noemen »een wettelijk verzet om de Protestanten tegen Roomschen toelag te beveiligen.

Evenwel, verwondert het ons al niet, dat de *Waaikaamheid* voor niets bloost, des te meer verwondert het ons, dat de fatsoenlijke lieden onder de Protestanten tegen zulke verdediging van hunne regten en belangen niet luider protesteeren. Wat ons betreft, zoo in de katholieke pers zich iemand opwierp, om op zulke wijs en door zulke middelen, de Protestanten aan te vallen onder voorwendsel van katholieke regten en belangen te verdedigen; wij zouden geen grooter haast hebben dan om zulken kampvechter met alle kracht van ons af te stooten.

Wij hebben onzen lezers, in onze Nrs. 2207 en 2210 bekend gemaakt met de circulaire van den Pruisischen minister van Binnenlandsche Zaken dd. 12 Mei II., met den inhoud der antwoorden, daarop gegeven door de opper-presidenten van de Rijn-provincie en van de provincie Silezië en met het rapport dd. Mei, waarin de opper-president der provincie Posen aan het verzoek van den heer von Westphalen voldoet. Naar aanleiding van die documenten, hebben wij onze meening blootgelegd betreffende de poging des Pruisischen ministers, om de Katholieken van Pozen, Silezië en de Rijnprovincie verdacht te maken, welke poging, gelijk blijkt, geen ander resultaat schijnt te zullen hebben dan dit, dat de Pruisische Regering, dank hebbe de roekeloosheid van een harer leden, in nieuwe en ernstige ongelegenheid zal geraken. Onze meening, onze lezers herinneren het zich, berustte niet op uit de lucht gegrepen veronderstellingen, maar op officiële bescheiden en op datgene, wat van openbare bekendheid is. Hoe wordt, desmettenin, wat wij betreffende deze zaak schreven door de *Morgenster* gekarakteriseerd?

Men leze en oordeele: »Enige dagbladen vermeldten dezer dagen eene circulaire van den Pruisischen minister van Binnenlandsche Zaken, waarbij deze bewindsman verklaarde onderrigt te zijn, dat de katholieke geestelijkheid zich van alle kanten aansluit aan de democratie, om de gemoederen tegen Rusland op te winden.

»De wijze waarop de *Tijd* van 29 Julij tegen deze circulaire polemiseert, bewijst, dat de minister goed onderrigt was.

Eene treffende konkluzie! Die haar heeft kunnen maken, is tot meer in staat. Of hij echter zich zelf eenige achtting waardig zou keuren, mag betwijfeld worden.

Men leest in de *Grondwet*: »Ieder die halftrig is op de eer der Nederlandsche natie, als eene natie van beschaving en verlichting, zal met genegen vernemen, dat de heer van Hoëvell, bij gelegenheid van de discussie over het gewigtig reglement op het bevel van de regering in N. Indië, eene poging heeft gemaakt, om de afschuwelijke slavernij op het Nederlandsch gebied af te schaffen. De heer van Hoëvell heeft namelijk een nieuw artikel (118) voorgesteld van den volgende inhoud:

»De slaven zijn vrij.

»Deze bepaling treedt in werking van het oogenblik, waarop de schadeloosstelling, aan de eigenaren krachtens algemeene verordeningen toe te kennen, wordt uitbetaald.

»Wij vertrouwen, dat de Kamer zich niet zal laten weerhouden door het niets beteekenend argument, dat er eene commissie bestaat voor de emancipatie, want van die commissie wordt niets vernomen, en bovendien is de Kamer alléins, ook door eene regeringsverklaring in de Eerste Kamer afgelegd, bevoegd, om het bevel der afschaffing van de slavernij in de wet te stellen.

»Dat nu toch eene instelling, in beginsel althans, worde afgeschaft, die Nederland tot schande verstrekt!

Volgens eene mededeeling van het Sardiniësch telegraafbestuur moeten de telegraafkantoren te Montevideo, Savonville en Settimo Torinese als nog niet geopend zijn aangegeven. Daarentegen zijn de kantoren te Genua, Turijn en Venetië reeds in werking.

kantoren opengesteld te Alpnang, Arona, Avigliana, Chiavari, Colegno, Fossano, Intra, Mortara, Oleggio, Palianza, Racogni, Sartirana, Sazzana, Spezia, Valenza, Vespolate en Vigevano. De prijzen voor de verzending over Duitsland naar die plaatsen zijn aangegeven in het onder dagteekening van den 13 Februarij 1854 bekend gemaakt tarief.

In Zwitserland zijn telegraafkantoren geopend te Delsberg (Delémont), Interlaken, Männedorf, Meiringen, Misox (Missocco), Rolle, Thun, Viscosoprano en Zuz.

Door de toetreding van Baden tot de Duitsch-Oostenrijksche telegraaf-vereeniging, kunnen berichten naar sommige plaatsen in Zwitserland over Basel worden verzonden tegen lagere prijzen dan bij het overbrengen langs de verbinding bij Höchst en Oberried moeten worden betaald.

Wij vernemen, dat met de instructie der zaak van de misdaad aan den Ringdijk, belast is de heer van Eyk Bijleveld, lid van de arrondissements-regtbank alhier, en dat de uit Londen herwaarts gevoerde gevangene erkend heeft Johann Heinrich Kemper te zijn, zonder evenwel zijne schuld aan de misdaad te erkennen (H).

Uit België wordt gemeld, dat de Leidsche hoogleeraar de Vries zich thans te Stuttgart bevindt, en aldaar den beroemden *Komburger Codex* afschrijft. Men weet, dat dit handschrift, waaruit Jac. Grimm het eerst een gedeelte van den Reinaert en later de Wurtembergsche hofraad F. Kausler, de *Rijmkronijk van Vlaenderen, die Rose, de Hemelicheit der Hemelichede, de Boek van Seden, Catoen's leeren, Wapene Martijn* enz., medege-deeld hebben, eene der belangrijkste en rijkste bronnen is voor onze letterkunde, en dat het nog talrijke stukken bevat, die tot hertoe geheel onuitgegeven zijn. Wij twijfelen geenszins, of de hoogl. de Vries zal weldra ons met dit alles bekend maken.

Wij ontvangen heden het volgend uittreksel uit een dezer dagen alhier ontvangen bericht uit Bordeaux, betreffende den wijnoogst. »De ziekte in den wijnstok heeft zich in de jongste dagen aanmerkelijk uitgebreid. Aan een groot aantal ranken, die zwaar geleden hebben, is bij het snoeien weinig hout gevonden dat in staat was vrucht te dragen, en nogthans had men voor zes weken uitzigt op de helft van een gewonen oogst. Gedurende en na den bloei hebben afwisselende regens de bloesems doen afvallen, zoodat men zich thans geenszins met eene dandange opbrengst mag vleijen. Het *oidium*, dat zich tot nog toe slechts in eenige streken vertoond had, verkrijgt een dreigend aanzien en opent voor den oogst en zelfs voor de toekomst een donker verschiet. Er zijn vele eigenaars die berekenen dat zij ter naauwernood een achtste of tiende gedeelte van hunne gewone opbrengst zullen verzamelen. De marine heeft in den laatsten tijd maandelijks inschrijvingen van 1500 à 1500 vat gewone wijnen van 1852 en 1853 gedaan. Eene nieuwe inschrijving, bestaande uit 850,000 kan, is tegen 7 Augustus e. k. aangekondigd. Uit bovengenoemde omstandigheid laat zich verklaren waarom eene buitengewone levendigheid op onze markt en verhooging van prijzen is veroorzaakt. (Amst. Cour.)

Z. M. heeft verplaatst de volgende kantoreurs der dir. bel. in- en uitg. regten en acc. als: den heer E. Ypey, van Harderwijk naar Amsterdam, voor de dir. bel. in het 1ste arrondissement; den heer G. A. M. Baron du Tour, van Gorredijk naar Harderwijk; den heer F. A. des Tombe, van Dordrecht naar Zalt-Bommel; den heer J. W. E. de Groot, van Schagen naar Dordrecht, (1e afz.); benoemd tot controleur direkte bel. in- en uitg. regten en acc. 3e kl. te Gorredijk, den heer P. J. van der Stoep, bevorderd tot controleur der direkte bel. in- en uitg. regten en acc. 1e kl. den heer F. J. Richard de Bertin, van de 2e kl. de heeren Jhr. Mr. S. Trip, te Harlingen; en L. R. Wentholt, te Zaandam.

LEYDEN, 31 Julij. De gemeenteraad heeft eene verordening op het bakken en verkoopen van brood aange-nomen, volgens welke het brood alleen aan eene keuring onderworpen zal worden, zoodat het brood alleen aan eene keuring onderworpen zal worden, zoodat het brood alleen aan eene keuring onderworpen zal worden.

AMERSFOORT, 31 Julij. Men vernemt, zal gedurende den tijd, dat de koninklijke compagnie van Zwartwater, alhier, om te oefenen, zal worden gehouden, jagers te paard uit Leeuwarden naar Amersfoort, en einde de politie in het kamp, waar te oefenen, zal worden gehouden, jagers te paard uit Leeuwarden naar Amersfoort, en einde de politie in het kamp, waar te oefenen, zal worden gehouden.

APELDOORN, 1 Aug. Z. M. de Koning vertrekt heden voor eenige dagen naar de residentie. Men vernemt, dat Z. M. in het laatst dezer week op het Loo zal terugkeeren.

OIRSCHOT, 30 Julij. Heden vertrokken van hier een 30tal personen naar Noord-Amerika, die uitgelokt door de gunstige berichten, afkomstig van personen, welke uit

deze gemeente reeds voor eenige jaren de reis derwaarts ondernomen hebben, en aldaar buitengewoon gunstig in hunne ondernemingen zijn geslaagd.

Zich een voldoende middel van bestaan verschaffen is thans weer de eenigste drijfveer wat deze Oirschottenaars aanzet om hun vaderland en betrekkingen te verlaten en hunne dorpsgenooten naar Détroit (Staat Michigan) te volgen.

— Druk is men hier allerwege bezig met het maaien der rogge, welke zoo het schijnt een uitmuntend beschot zal opleveren; ook koestert men de beste verwachting van de haver en boekweit, en wat de aardappelen aangaan, deze zijn weer door de bekende of liever onbekende ziekte der vorige jaren aangetast, doch dank zij de thans heerschende droogte, schijnt zij tot nog toe de kracht der vorige jaren niet te bezitten, immers de knol of aardappel is tot nog toe gezond, het loof is wel is waar met zwarte vlekken bezet, maar schijnt nog altijd zijne groei-kracht te behouden, en niet, of althans niet zoo spoedig door de ziekte te bezwijken. (Noord Brab.)

MOERGESTEL, 30 Julij. De hooioogst is vrij algemeen naar genoegen afgelopen, zoowel wat kwaliteit als kwantiteit betreft. De rogge-oogst heeft thans een aanvang genomen en levert de helft meer op dan het vorig jaar. Ook het oliezaad is buitengewoon gunstig. De tarwe, garst en haver staan zeer schoon en beloven veel. Het beschot van aardappelen, zoowel van de vroege als de late soorten, is buitengewoon; de knol is overal nog zuiver. Met de tuinvruchten staat het evenwel niet zoo gunstig. De groote boonen, snijboonen, wortelen, schorsengelen en de koolsoorten zijn alle door eene soort van roest aangedaan. (Amst. Cour.)

HEINO, 30 Julij. Het levert thans een schoon gezicht op, als men den blik laat weiden over deze en de naburige gemeenten Dalfsen en Ommen, waar voor een achttal jaren niets dan onafzienbare heuvelen en dalen, moerassen en onnutte gronden waren, bekend onder de zoogenaamde Zeven Marken, Dalusholte enz., en thans door dat dal een nieuwen stroom, door kunst aangelegd opmerkt, die leven geeft in die weleer woeste streken. Men vindt er nu rijke bouw-, bosch-, weide- en graslanden, die den eigenaar nog meer dan den bouwman, groot voordeel opleveren; want men berekent dat de waarde van f10 tot f100 de hunder, vroeger besteed, thans reeds vijfmaal en soms meer gestegen is. (Ib.)

NIJVERDAL, 31 Julij. (Zw. C.) De koninklijke stoomweef-fabriek der heeren G. en H. Salomonson is thans in volle werking. Op 360 stuks weefgetouwen worden door 180 a 200 werklieden p. m. 2000 stukken kalikots per week vervaardigd. Onder deze getouwen is er een, waarop in 5 uren tijds een stuk kan worden afgewerkt. Een gedeelte der fabriek, tot heden voor magazijnen gebezigd, zal ook voor weverij worden ingerigt, waardoor eene ruimte voor nog 100 weefstoelen wordt verkregen; een nieuwe aanbouw voor magazijnen enz. is ten gevolge daarvan te wachten. De gasfabriek is hare voltooiing nabij; men rekent dat de gasverlichting reeds met den herfst zal kunnen aanvangen. (Zw. Ct.)

STEENWIJK, 31 Julij. De menigte van honig, door de bijen in de laatste veertien dagen gemaakt, gaat alle denktbeeld te boven. Deze ongemeen gunstige uitkomst moet aan het stille en warme, voor den bloei van de boekweit zoo voordelig weder toegeschreven worden. Dit gewas staat overal veelbelovend, en de droogte is er zeer voordelig voor, dewijl enkele akkers reeds zijn gaan liggen, hetgeen bij het weder met velen het geval zal worden. De aardappelen-ziekte, welke zich in den beginne met zoo veel hevigheid openbaarde, heeft in de laatste tien à twaalf dagen zeer weinige vorderingen gemaakt. De droogte van den grond, de warme weersgesteldheid ende uitterende n. o. winden hebben den aanvoer van sappen in het loof verminderd, en daardoor de vatbaarheid voor rotting. Intusschen bewijst de onaangename lucht, welke den avonds en des morgens van de akkers opstijgt, dat de ziekte niet geweken is. Blijft de droogte weder nog gedurende eenigen tijd aanhouden, dan zullen de late of winter-aardappelen, wier vrucht reeds zeer ver gevorderd is, een ruimschoot en eene smakelijke vrucht opleveren. Plant-aardappelen voor eenigen tijd geleden kelder alhier opgelegd, vertoonen tot heden niet het minste spoor van bederf. Het aan de knol tot heden door de ziekte veroorzaakte bederf is volstrekt van geen belang.

Heden is de eerste nieuwe rogge in deze omstreken, verhoofd, op de markt gebracht, zijnde meer groot dan de gewone, en is in den handel gebracht van f1.40 tot f1.50 per last van 1000. De aardappelen-ziekte, welke in de laatste jaren in de aardappelen bespeurt men hier tot heden nog zeer weinig.

HEUSDEN, 29 Julij. Sedert eenigen tijd ging het gerucht dat de heer J. Vrede, kantonregter alhier op nieuw zijn ontslag als zoodanig had aangevraagd; algemeen vond dit weinig geloof. Thans echter kunnen wij met zekerheid melden, dat het waarheid is, zoodat men eerstdaags

de benoeming van eenen nieuwen kantonregter in dit kanton te gemoet ziet. (N. R. Ct.)

In de *Javasche Courant* van 27 Mei leest men: De Nederlandsche koopvaarder *Proteus*, gezagvoerder Wagtendonk, was zeilende langs de kust van China, toen den 20sten December 1853, des morgens, bij stormweder en hooge moeilijke zee, vooruit een visschersvaartuig werd gezien, hetwelk seinen deed om opgemerkt te worden. Onverwilt er op aan houdende, vond men het in zinkenden staat en zes personen voor wie de dood het eenige uitzigt scheen.

Redding aan te brengen was niet gemakkelijk; met de gevone sloep viel er bijna niet aan te denken, en zoo men het uitzetten der groote boot had willen beproeven, bestond er alle kans dat de boot zou zijn verloren. Het gelukte een eind dik touw aan boord der visschersboot vast te krijgen, door het met een vat en brandhout achteruit te doen drijven; aan een ander eind, gelijkerwijs toegezonden, bevestigden de verblijde opvarenden hun visschersnet; de bron van hun bestaan, dat zij tevens wenschten te redden. Men zou juist de touwen op den *Proteus* gaan inhalen, toen eene zware zee beide deed afbreken; de visschers waren weder ten prooi der golven, en met hun reddeloos vaartuig in eenen oogwenk weder op eenen grooten afstand van het schip gebragt. Hun geschreeuw en gejammer was hartverscheurend; ieder oogenblik van verwijl kon hun doodvonnis zijn.

In dit beslissend oogenblik liet de eerste stuurman M. Koenen de kleine sloep uit hare takels en schoringskappen en in zee brengen; hij vroeg aan de bemanning wie het met hem wilde wagen om de ongelukkigen te gaan redden, en toen niemand zich opdeed, liet de moedige jongeling zich alleen langs een touw in de ranke boot zakken. Op zijn vernieuwd aanzoek om helpers voegden zich de bootsman P. Molenaar en de timmerman W. Boogaart bij hem. Dat brave drietal was gelukkig genoeg het visschersvaartuig te bereiken, maar het was ondoenlijk al de schipbreukelingen op eenmaal over te nemen. Nadat de stuurman met groote moeite hun had beduid dat, indien zij het schip mogten bereiken, hij nog zou terugkeeren, gingen drie der Chinezen in de sloep over en tevens de inlandsche matroos Ali (laatstgenoemde behoorde tot de bemanning van den *Proteus*). Zoodra een der touwen door de visschers was vastgemaakt, had hij de stoutmoedige en voortreffelijke daad volbragt van zich langs dat touw naar hen toe te begeven, om hun op te geven hoe zij handelen moesten. De wanhoop der drie overige visschers laat zich niet beschrijven; het gevaarlijke van den togt inziende, konden zij niet verwachten dat de sloep werkelijk nog zoude terugkeeren.

Den stuurman met de andere menschevrienden viel het heil ten deel het schip weder te bereiken; zoodra nu de geredden overgegeven waren en van de sloep het water geleidigd was, keerde hij met nieuwen moed naar de visschers terug, hetgeen spoedig genoeg ging, daar hun vaartuig benedenwinds van den *Proteus* lag; doch des te haasteliker werd de tweede terugtocht. Eene hooge zee sloeg over de sloep en vulde haar schier vol water. Nog echter verloren onze wakkere zeelieden niet van hunne geestkracht, zij zetten zich te loefwaarts om de zee tegen hunne ruggen te laten breken en hielden met alle kracht het water uit de sloep. Eindeindelijk, na veel moeite, groote inspanning en levensgevaar, waren allen behouden op het schip aan, waar de geredden zich voor den stuurman nederwierpen om hem hunne diepe erkentelijkheid te betuigen, en van een deel van die tooneelen plaats vond, bij welke de bevoegde uittmuntende daad ongetwijfeld reeds het grootste loon ontvangt, dat op de aarde voor hem kan weggelgd zijn.

Drie dagen later liep de *Proteus* voor Hongkong, en zette daar de behoudende schipbreukelingen aan wal.

STATEN-GENERAAL

TWEEDE KAMER

Zitting van Dinsdag, 1 Augustus.

In deze zitting zijn de beradslagingen voortgezet over het wets-ontwerp tot vaststelling van het beleid der regering van Nederlandsch-Indië.

Op art. 70, luidende: »Zoo veel de omstandigheden het toelaten, wordt de inlandsche bevolking gelaten onder de onmiddellijke leiding van hare eigene hoofden, onderworpen aan zoodanig hooger toezigt van regeringswege, als bij algemeene of bijzondere beschikkingen door den Gouverneur-Generaal is of kan worden bepaald,» werden voorgesteld drie amendementen, waardoor den heer van Hoëvell, die de woorden: »onder de leiding van hare eigene hoofden» wilde doen vervangen door de woorden: »onder de leiding harer eigene vorsten en hoofden en van ambtenaren van haren eigen land-aard»; een door den heer Baard, strekkende om in te behouden de woorden: »eigene en hoofden»; te wagen van regeringswege aan gestelde of ongekende, en dan de in het artikel voorkomende uitdrukking: »van regeringswege» te doen vervallen, hetgeen van den heer Thorbecke, die de laatste woorden van het artikel: »als bij algemeene» bepaald» wilde veranderd hebben in de volgende: »als volgens de regels, bij algemeene verordening te stellen, door den Gouverneur-Generaal wordt bepaald.»

Na eene langdurige beradslaging tusschen de heeren van Hoëvell, Rochussen, Thorbecke, van Goltstein, van Lennep, van Nispen van Sevenaer, van Rappard, Godefroi, Baud en den minister van Kolonien, is de eerste wijziging met 21 tegen

W. H. Preussische f 225; 117 G dito f 225, 228; 122 G

Te Amsterdam bij G. L. VAN LINGENHOUT, Boekhandelaar